

Ekwo Esuta

Eze-nwanyi, bu Vashiti ekwefuru ji iya ike

¹ Owa-a bu iphe, nwuru teke Kuzakusesu shi buru eze; mbu Kuzakusesu ono, shi buru ishi mkpukpu ukporo ishii l'esaa; e -shi l'ali Indiya jasu l'ali Kushi. ² Teke ono be eze, bu Kuzakusesu shi nodu l'aba-eze iya le mkpukpu Susa, bu ishi mkpukpu ali ono.

³ O be l'apha, kwe iya apha eto, o wataru abu eze; o shiaru ndu-ishi l'ali-eze iya nri; waa ndu-ozu iya g'ephe ha. Ndu-ishi ndu ojogu ndu Peshiya; yele ke ndu Midiya; waa ndu nweru enya; me ndu-ishi le mkpukpu le mkpukpu, nokota iya l'eka g'o ha be o yekotaru le nri obu. ⁴ Obo-iphe ono be o boru ukporo abali tete mgburugburu. O gude teke ono goshi ge ya bu-be eze, nwenukaru iphe; waa ge ya habe shii bya adu-bekwapho biribiri.

⁵ A bo-ghechaepho obo-iphe ono; eze kua ndu bu le mkpukpu Susa, bu ishi mkpukpu ali-eze iya le nri ephe noru ujiku esaa k'iche. Eka ephe no bo obo-iphe k'ono bu l'eka du g'oma-unuphu l'ime mgbabu ibe-eze. Onyemonye be o yeru le nri ono; ndu ha shii me ndu ha nwanshi.

⁶ Iphe, e gude dozia eka obu g'o maa mma bu upfu ekwa-ochaa; waa ophu du urwukpu-urwukpu. E gude oghu ochaa; waa k'urwukpu urwukpu likota l'ishishi upfu ekwa ono. E wota

ishì oghu ono ishì iya ọp̄huu woru lia l'echi m̄kp̄ola-ọchaa, e moberu l'itso, e meru l'ogbu-nw̄iinwii m̄kpuma, a kp̄obegbaaru l'ẹka ono. L'oma ẹka ono bẹ e gude m̄kpuma ere ire, d̄u iche iche chia ọma al̄i iya; bya eworu iphe, aazẹ azẹe, e meru lẹ m̄kp̄ola-ododo; yẹle m̄kp̄ola-ọchaa doo ya. ⁷ Ụpyi, e gude nḡua m̄ẹe mb̄oku ono bẹ e mek̄otar̄u lẹ m̄kp̄ola-ododo; t̄eme ọ gbak̄ota iche iche. O to nwedu ọp̄hu yẹe ibe iya gbagba nan̄u. M̄ẹe, ndu eze anḡuje dukpoo shii; k̄ele eze sar̄u ẹka ọkpobe asasa kwak̄obe ọbo-iphe ono. ⁸ Eze t̄uru ekemu s̄u g'a haa ndu ẹbyaa ono g'onyen̄onu nḡua g'ọ d̄u iya. Iphe, meru n̄u b̄uru l'eze s̄uhawaru ndu e yeru k̄e m̄ẹe l'ẹka g'ẹp̄he n̄uje onyemonye iphe, ọ s̄uru g'a n̄u iya.

⁹ Eze-nwanyi, b̄u Vashiti shikwaar̄upho unwanyi nri ọbo-iphe l'unuphu ibe eze, b̄u Kuzakus̄esu. ¹⁰ O be lẹ mb̄oku, kwe iya ẹsaa; eze, b̄u Kuzakus̄esu nḡuchaa m̄ẹe; ẹhu tsoahaa ya ọtso l'ẹka m̄ẹe ats̄u iya. O zia ụmadzu ẹsaa, an̄oduje eleta ibe eze ẹn̄ya, ẹpha p̄hẹ b̄u Mehumanu; waa Bizuta; waa Habona; waa Bīguta; waa Abaḡuta; waa Zetar̄u; waa Kar̄ukas̄u; ¹¹ g'ẹp̄he je ekuar̄u iya eze-nwanyi, b̄u Vashiti. Ọ s̄u g'o kpuru okpu eze-nwanyi iya gude bya egoshi ndu-ishì; m̄ẹe onyemonye n̄o l'ẹka ono onwiya; g'ẹp̄he h̄uma g'ọ mabe mma; noo k̄ele ọ d̄u ụbv̄u l'ẹn̄ya. ¹² Noo ya; ndu-ozì ono jechaa je ezia iphe, eze ziru; eze-nwanyi, b̄u Vashiti j̄ika ejeje. Eze n̄umaep̄ho l'onoo iphe, o pfuru; ẹhu ghuahaa ya eḡhu; ọ v̄oru ọku w̄ua ẹhu.

¹³ Eshinu ọ b̄u omelal̄i g'eze kpataj̄eda ndu

maru k'ekemu-alì; waa k'ikpe, p̄furu ọto ishi; t̄eme l'o mee iphe, ọobyaa ememe; b̄e eze ch̄i-koshiru p̄h̄e idzu; mb̄u ndu mmamiphe, b̄u ndu maru iphe, ḡbaru l'ememe; ¹⁴ bya ab̄uru ndu kachaa ya an̄odu ntse. Ndu ọ ch̄i-koshiru iya b̄u Kashena; waa Sheta; waa Ad̄umata; waa Tashishi; waa M̄eresu; waa Masena; waa Memukan̄u. Ụmadzu ẹsaa ono, shi l'alì Peshiya; waa alì Midiya b̄u ndu kachaa an̄odu eze ntse; bya ab̄uru p̄h̄e kachaa shii l̄e ndu ejeru eze ozi l'alì ono mgburugburu. ¹⁵ Ọ j̄ia p̄h̄e s̄u: “?B̄ukpoo ḡunu b̄e ekemu-alì s̄uru g'e mee eze-nwanyì, b̄u Vashiti? Eshinu ọ b̄u ozi, mu ziru ndu-ozì mu g'ẹp̄he je ezia ya b̄e ọ j̄ìkaru l̄e ya te emedu.”

¹⁶ Noo ya; Memukan̄u n̄odu l'ip̄hu eze ȳele ip̄hu ndu-ishi ọphuu s̄u: “Eze-nwanyì, b̄u Vashiti ta ab̄uekwa eze b̄e o mesweru kpoloko, l'o meswefuakwaru ndu-ishi; m̄ekpoo iphe, b̄u ndu buk̄ota l'iphe, buk̄poo mkp̄uk̄pu, n̄ogbaa l'alì-eze Kuzakus̄esu. ¹⁷ Noo k̄ele iphe, eze-nwanyì, b̄u Vashiti meru ono b̄e ụnwanyi l'ophu a-n̄umakwa. Ẹp̄he -n̄umae ya p̄h̄o; ẹp̄he ekoaha jì p̄h̄e ọkpa l'ishi s̄u: ‘Ọ kwa l'eze-nwanyì, b̄u Vashiti b̄e eze-nwoke, b̄u Kuzakus̄esu ziru g'e dutaru iya; ọ j̄ika ejeje.’ ¹⁸ S̄u-a; nchi -bya ejihu ntan̄u-a b̄e ụnwanyi ndu-ishi ndu Peshiya; waa k̄e ndu Midiya ndu n̄umaru iphe, eze-nwanyì meru a-watakwa ep̄furu jì p̄h̄e iphe, meru n̄u. E -shi nno; ụnwanyi taa kwab̄eedu jì p̄h̄e ụbv̄u, rwuberu p̄h̄e n̄u. Ụnwanyi emee ẹhu awata eḡhu unwoke, al̄u p̄h̄e n̄u eḡhu. ¹⁹ Ọo ya b̄u; ọ -b̄uru l̄e ḡube eze b̄e e-kwe buk̄wa iphe, ii-me b̄u g'ì t̄ua ekemu g'eze-nwanyì, b̄u Vashiti

ta afutabahe l'iphu ngu. G'eze wokwaru okwa eze-nwanyi, o bu; nu nwanyi ozo, ka iya ree. G'e wokwarupho ekemu ono dee l'ekwo, e deru ekemu, ndu Peshiya; waa ndu Midiya, bu ekemu, a taa gbanwejedu agbanwe. ²⁰ Ekemu ono, yi-tu ono -ngadzuerupho ali-eze ngu l'ophu, bu ali-eze, paru aka; unwanyi awata akwabe ji phe ubvu; shita l'onye kachaa shii je akpaa l'onye ophu kachaa nwanshi.

²¹ Idzu ono, Memukanu chitaru ono du eze ree; yele ndu-ishi iya. Oo ya bu; eze mee g'o pfuru.

²² Eze zia ozi g'e jedzuru l'iphe, bukpuo mkpukpu ono, o bu ishi phe ono; je akarū phe l'eze suru ge nwoke nonu buru ishi l'ibe iya. A nodu edejeru ndu nonu ekwo-ozu ono le g'ephe egudeje ede ekwo nkephe; teme ohamoha nonu be eedeje iya l'opfu-ali phe nu phe.

2

Esuta be e meru eze-nwanyi

¹ E mechaa g'ehu-eghu ono jidatachaerupho eze Kuzakusesu; o wata aru ke Vashiti; mbu k'iphe, ono, Vashiti meru iya ono; waa k'ekemu ono, yebdua turu tu-doru Vashiti ono. ² Ndu ejeru eze ozi chitaru iya idzu su iya: "G'e jenu achokoo unwumboko, ama mma, nwoke teke ejepfuswee; dutaru eze. ³ G'eze hotakwa ndu e-je achikobe unwumboko ono, ama mma ono, nwoke teke ejepfuswe ono; l'iphe, bukpuo mkpukpu, nokota gube eze l'eka g'o ha duta bya edobe l'ulo unwanyi l'ibe eze le Susa, bu ishi mkpukpu ali-eze iya. G'e dujekwaru phe

onye-ozì ngu, bụ Hegayi, bụ onye eletajeru eze unwanyi iya ɛnya. Gẹ Hegayi mee phẹ iphe, ọ gbaru g'e mee phẹ g'ẹphe kabaa ama mma. ⁴ Teke e mecharu; nwamgbọko, kachaa eze ree l'ime unwumgboko ono g'ẹphe ha; g'onye k'ono bụru eze-nwanyi nochia ɛnya Vashiti." Idzu ono tsoo eze ntumatu. O tsoo ya egube ono.

⁵ Lẹ mkpụkpu Susa, bụ ishi mkpụkpu alị-eze Kuzakusẹsu bẹ ọ duru onye Jiu, shi l'okpa-ipfu Benjaminu bu iya nụ. Ẹpha nwoke ọbu bụ Mọdekayi nwa Jiayi. Ọ bụ nwanwa Shimeyi; bụru nwanwanwanwanwa Kishi. ⁶ Kishi ono yì lẹ ndu Nebukadineza kpuru lẹ ndzụ lẹ Jierúsalemụ; yẹle Jiehoyakinu, bụ eze ndu Jiu, kpuru lashia alị Babilonu. ⁷ Mọdekayi bẹ ẹphe lẹ nwamgbọko, bụ nwa nwune nna iya bu. Ẹpha nwamgbọko ono bụ Hadasa. Ọ bụru yẹbedua mefutaru nwata ono; noo kele ne iya; yẹle nna iya togboru iya nwa maa. Nwamgbọko ono, ẹpha iya ọzo bụ Ẹsuta bẹ ama mma bya adụ ùbvù l'ɛnya. Gẹ ne iya; yẹle nna iya nwuhuchaaru bẹ Mọdekayi wotaru iya dobe gẹ nwa iya, ọ nwuru l'ẹpho iya.

⁸ Noo ya; o be teke e gudeẹpho ekemu, eze turu je ara arara; e duta unwumgboko, dọ igwerigwe bya lẹ Susa, bụ ishi mkpụkpu; duru phẹ nụ Hegayi g'o leta phẹ ɛnya. E dutakwaphọ Ẹsuta bya l'ibe eze; bya eduru nụ Hegayi, bụ onye anọduje eleta ọlo unwanyi eze ɛnya g'o leta ɛnya. ⁹ Nwamgbọko ono, bụ Ẹsuta dọ Hegayi ree l'obu; o je atuko iphe, ọ gbaru g'e mee ya g'ọ kabaa ama mma mekọta iya teke ono teke ono; bya anụ iya nri, gbaru iche. O duta iya je

edobe l'ulo, kakota ree l'ulo unwanyi eze ono; bya eduta unwumboko esaa l'ibe eze duru nu iya g'ephe yejeru iya aka.

¹⁰ Ophu Esuta akoduru oha, o shi; ozo aka a nwuru iya; noo kele Mdekayi suru iya g'o to pfushi iya. ¹¹ Mdekayi be anoduje ejephe le mgboru oma-unuphu ulo unwanyi eze ono mboku-mboku g'o maru ?ehu du-a Esuta ree; waa g'o maru g'oome ala.

¹² Temenwamgboko ejeshia l'iphu eze Kuzakusesu; be oo-nodzuada onwa iri l'ebo mekota iphe, a gushiru g'unwanyi gudeje mee onwophe ome-mma. Onwa ishii be ephe e-gude nyia manu meru. Onwa ishii k'ophuu be ephe e-gude manu mbeleke; waa ophu eete etete gude memaa onwophe ree. ¹³ Onye ophu o gbaru l'eje l'iphu eze be iphe, o sukpooru l'o du iya ge ya gude je l'ibe eze; be aa-nuje onye obu l'ulo unwanyi eze. ¹⁴ Onye obu alapfu eze l'uzenyashi; o be l'utsu echele iya l'o bahu je anodu l'ulo ozo, bukwapho ulo unwanyi eze. Onye eleta ibe iya ono enya bu onye ejeru eze ozi, bu Shashugazu, bu onye eletaje unwanyi, ndu ophu abu-zidu unyomu eze enya. Nwamgboko k'ono ta alapfubaedu eze gbahaa l'eze kuru iya l'onwiya.

¹⁵ Esuta, bu iya bu nwamgboko ono, Mdekayi eme ge nwa iya ono; mbu onye ono, bu nwune nna Mdekayi, aza Abihelu be nwuru iya nu ono; be o rwubeerupho l'alapfu eze; ophu o dudu iphe ozo, o suru g'a nu iya, abuedupho iphe, Hegayi suru g'o gude; mbu onye ono, ejeru eze ozi ono; bya aburu onye eleta unwanyi eze enya. Esuta dukota ndu humaru iya nu l'obu

le g'o gude amabe mma. ¹⁶ Mboku, e dutaru Esuta jepfu eze Kuzakusesu l'ibe iya bu l'onwa k'iri, bu iya bu l'onwa Tebeti l'apha k'esaa, o wataru aburu eze. ¹⁷ Eze ka eye Esuta obu eme l'unwanyi ophuu. Mbụ le Esuta ka atuba iya l'enya eme l'unwumgboko ophuu. O buru yebedua be eze nataru. O woru okpu-ezenwanyi kpube iya; mee ya; o buru eze-nwanyi nochia enya Vashiti. ¹⁸ Eze bya eshiaru nduishi; waa ndu-ozii iya nri paru aka. Onye o shidoru nri ono buru Esuta. O zia g'e mee g'a madzuru iya l'iphe, bukpo ohamoha, nokota iya l'aka; g'onnyemonye tuta unme ozi mboku ono. O mekotaru ndiphe iphe-oma, gbaru onye eze l'ememe.

Mdekayi agbaru eze ama

¹⁹ Teke e kukoru unwumgboko ono k'ugbo ebo ono; be Mdekayi no l'onu-oguzo ibe eze. ²⁰ Teke ono be Esuta teke akokwa oha, o shi; ozoo aka a nwuru iya; noo kele Mdekayi suru iya g'o to koshi iya. Esuta angabejekpoerupho Mdekayi nchi g'o shi angabejeru iya teke ono, o shi emefuta iya ono.

²¹ Teke ono, Mdekayi no l'onu-oguzo ibe eze ono; be Bigutanu; waa Tereshi; ndu-ozii eze labo, eche oguzo ibe eze nche be ehu wataru eghu eghu; ephe chihaha idzu g'ephe e-shi gbua eze Kuzakusesu. ²² Mdekayi numanu idzu ono; bya epfuaru iya eze-nwanyi, bu Esuta. Esuta tugbua je akoru iya eze su l'oo Mdekayi pfuru iya ya. ²³ E je enyochaa ya; bya amaru l'oo eviya; e woru umadzu labo ono je aswi-gbua l'eli oshi.

A nọdu l'iphu eze dee iphe ono edede l'ekwo ako, eedeje iphe, meru l'alị-eze iya.

3

Ejo idzu, Hamanu achiru ndu Jiu

¹ E mechaa; eze, bụ Kuzakuseşu bya akwabe Hamanu nwa Hamedata; onye shi l'eri Agagu ùbvù. Ọ kwabe ru iya ùbvù wolia ya dobe; ọ kakọta ndu-ishi, ephe l'iya tukoru nọdu l'udu okwa lanu, shii; l'alị-eze iya. ² Ndu ozi eze g'ephe ha, nọ l'onu-oguzo ibe eze nọdu egbuje ikpere eburu Hamanu iphu l'alị; noo kele eze turu ekemu sụ g'e meje iya nno. Obenu le Mọdekayi te egbujeduru iya ikpere; ophu oobujeduru iya iphu l'alị. ³ Ndu ozi eze, nọ l'onu-oguzo ibe eze sụ Mọdekayi: “?Denụ g'ọ nwuru i tii mejedu iphe, eze pfuru?” ⁴ Mbọku-mbọku ephe epfuru iya Mọdekayi; obenu l'o too yejedu onu yeru phe. Ephe woru iya dooru Hamanu g'a maru ?ephe ahaa Mọdekayi g'o mee g'oome; kele o pfuwaru phe le ya bụ onye Jiu. ⁵ Teke Hamanu humaru le Mọdekayi te egbushiduru iya ikpere; ophu oobuduru iya iphu l'alị; o voru oku wua ehụ. ⁶ Ọ numachaepho oshilokpa ndu Mọdekayi bụ; ọ haa k'ari g'e-shi gbua Mọdekayi kpoloko. Ọ chọahaa ge ya e-shi mee ge ndu Jiu, bụ ndu ke Mọdekayi g'ephe ha chihu l'alị-eze Kuzakuseşu l'ophu.

⁷ O be l'apha, kwe eze Kuzakuseşu apha iri l'ebọ, ọ wataru aburu eze; l'onwa mbu, bụ iya bụ onwa Nisanu; a tua “puru”, bụ iya bụ ido l'iphu Hamanu; shi nno hota onwa lanu; waa

ujiku lanu. Ēphe t̄a ido ono; o daaru onwa k'iri l'ēbo, bū iya bū l'onwa Ada.

⁸ Noo ya; Hamanu s̄u eze Kuzakusēsu: “Ō dukwaru ōha, gbakashihuru dzuru ekameka l'iphe, buk̄poo ōhamoha, n̄okota l'al̄i-eze ngu l'ophu. Omelal̄i ph̄e gbafuru iche l'eka omelal̄i iphe, bū ōhozo n̄o; ōphu ēphe edobejedu ekemu, eze t̄uru. Ūchiru ndu ono b̄e a -haa ph̄e ēka b̄e o t̄o buk̄waru iphe, a-d̄uru eze l̄e ree. ⁹ Ō -buru l'ō d̄u eze ree; g'eze t̄unaa ekemu g'e gbushia ph̄e. E -mewa iya nno b̄e mu a-pf̄u mk̄pola-ōchaa, ērwa iya d̄u unu tal̄entu uk̄poro l'ise; g'e woru iya yek̄oberu eze l'eku iya.”

¹⁰ Noo ya; eze bya agbata echi-eka iya gb̄e Hamanu, bū nwa Hamedata; oshilok̄pa Agagu; onye bū ōhogu ndu Jiu. ¹¹ Eze s̄u iya: “Dobek̄p̄oro ok̄poga ngu; je emee ndu ono g'ō d̄u ngu.”

¹² O be l̄e mb̄oku, onwa k̄e mb̄u d̄u l'abal̄i iri l'eto; e kuk̄ōo ndu ederu eze ek̄wo. Ēphe bya at̄uko iphemiphe, Hamanu s̄uru g'ēphe dee woru dee l'ek̄wo n̄ugbaa ndu n̄o-chiru ēnya eze; waa ndu-ishi l'ōhamoha, n̄o l'eka eze; n̄ukwaa ya ph̄o ndu-ishi ndiphe l'ophu. Ek̄wo ono b̄e e deru n̄u ōhamoha l̄e g'ēphe egudeje ede ek̄wo nkeph̄e. Ndu n̄okota n̄u b̄e e deru iya l'opfu-al̄i ph̄e n̄u ph̄e. Ō buru ēpha eze, bū Kuzakusēsu b̄e e gude dee ek̄wo ono; bya eworu echi-eka iya mee ya iphe-ōhubama. ¹³ E zia ndu ezilaj̄e ek̄wo-oz̄i ēphe gude ek̄wo ozi ono je ekedzuru l'iphe, buk̄poo ōhamoha, n̄ogbaa l'al̄i-eze Kuzakusēsu l'ophu; mb̄u ek̄wo ono, e deru ekemu, a t̄uru g'a t̄uko gbushik̄ota iphe, bū ndu Jiu l'ak̄puru

enyanwu lanu; egirima me ogerenya. Mbụ g'egbuchaa unwanyi me unwegirima; me onwa k'iri l'ebo, bu iya bu onwa Ada duepho l'abali iri l'eto. Ekemu ono sukwarupho: teke e gbuchaaru phe; g'a kwaa iphe phe l'okwata. ¹⁴ Iphe e deru l'ekwo ono be a turu o buru ekemu su g'anudzuru iya l'ohamoha g'o buru ekemu duru phe; wafua g'e mee g'onyenonu maru k'ophu ephe a-kwakobekwanu aka ke mboku ono.

¹⁵ Eze bya ezia su g'e gude ekwo-ozu ono tugbuja je ezikashia. Ndu okpa egwa gbeshi; o buru phe ejeje. E vuadaru uzu zia ekemu ono le Susa, bu ishi mkpukpu. Eze yele Hamanu nodu angu mee; ndu bu le Susa deru yekete g'ephe numachaa ru ozu ono.

4

Modekayi epfuru Esuta g'o yeru phe aka

¹ Tobudu iya bu Modekayi maerupho iphe, anwu nu; o ye aka l'uwe iya zijaha ebo; bya achita uwe-aphu ye; kpushi onwiya ntu; gbafu oma mkpukpu ara ekwa arashi iya ike. ² O jebeepho onu-oguzo ibe eze; o pfuru; noo kele o to dudu onye yeru uwe-aphu, eekweje g'o bata. ³ Iphe, bukpoohamoha, a nuru ekwo ono, e deru ekemu, eze turu ono be aphu atsojeerupho ndu Jiu, bu iya nu. Ephe agu aphu; aswi egu; ara ekwa. Igwerigwe yee uwe-aphu bya ekpua onwophe ntu.

⁴ Unwumgboko; waa ndu ejeru Esuta ozu bya akooru iya ke Modekayi; o buru aphu tsoru iya shii. O chiru uwe nu g'a chijeru iya g'o

ye; g'o to yehe uwe-aphu. E gude uwe obu je; ophu o kwedu iya anata. ⁵ Esuta bya ekua Hataku, bu onye-ozu eze; mbu onye e yeru g'o jejeru yebu Esuta ozi; zia ya g'o je amaru iphe, atsu Modekayi l'ehu; waa iphe, kpataru iya nu. ⁶ Noo ya; Hataku bya ejepfu Modekayi l'eka o pfuru l'edupfu mkpukpu ono, no l'ataphu onu-oguzo ibe eze. ⁷ Modekayi bya atuko iphemiphe, nwuru nu kokotaru iya; kokwaaru iya pho mkpola-ochaa ole, Hamanu kweru ukwe le ya a-nu g'e ye l'eka eedobejeru eze eku iya; g'e gude mee g'e gbushia ndu Jiu. ⁸ O bya ewota ekwo, e deru iphe, e deru l'ekwo ekemu pho, eze turu su g'e gbushia ndu Jiu ono; mbu ekwo ono, e keshidzuru le mkpukpu Susa ono; nu Hataku g'o goshi Esuta; gude kooru iya ya g'o doo ya enya. O zikwapho g'e zia Esuta g'o jepfu eze je arwo ya g'o phuaru ndu Jiu obu-imemini. ⁹ Hataku tugbua je atuko iphe, Modekayi doru iya dokotaru Esuta. ¹⁰ Esuta ziphu iya azu g'o je akaru Modekayi su: ¹¹ "Iphe, bu ndu-ozu eze; je akpaa l'iphe, bu ndu bu l'ohamoha, dukota l'alizeze iya g'o ha; mawaru l'o to dudu nwoke me nwanji, byaru atugbu jepfushia eze le teke o no l'okpoku; ophu o budu l'eze kuru iya. Onye meru nno bukwa iphe, ekemu pfuru bu g'e gbua onye obu egbugbu; gbahaa l'o bu uche eze g'onye ono nodu ndu; o machiaru onye obu mgboro-eze, e meru le mkpola-ododo pho. Eze noakwaru ukporo abali l'abali iri; o to kuduru mu oku."

¹² A bya ezia Modekayi ozi, Esuta ziru; ¹³ o ziphu ozi azu g'o je asu iya: "Ta arikwa l'eshi ophu i no l'ibe eze be gubedua a-buru onye Jiu

lanu, a-wafu nu g'e te egbu ngu; ¹⁴ kele o -buru l'i no-kirishiru nta-a; ophu i yeduru onu be eeshikwa l'uzo ozo dzota ndu Jiu. Ole gubedua; me ndibe nna ngu a-bukwanuru mkpurupyata. ?Buhunu onye maru ?bu iphe, meru g'o gude e mee ngu; i nodu l'okwa eze-nwanyi bu g'i yeta aka l'iphe, anwu nta-a?"

¹⁵ Esuta ziphukwa ozi azu ozo g'e je ezia Modekayi su iya: ¹⁶ "Tugbua je akpakoo ndu Jiu, bu le Susa g'ephe ha l'eka lanu; unu aswia egu pfuru nu Chileke l'iswi ehụ mu. G'unu no ujiku eto eswe l'enyashi; g'unu te erishi nri; ophu unu etsushi okoro l'onu. Mbedua yele unwumgboko, ejeru mu ozi e-mekwapho nno. E -mechaa nno be mu e-jepfu eze. A makwaru-a l'ekemu suru l'o to dudu ree. Ole mu e-je; o -buru le mu a-nwuhu ge mu nwuhuro."

¹⁷ Modekayi tugbua je emekota iphe, Esuta ziru iya g'o ha.

5

Iphe, Esuta rworu eze

¹ O be le mboku k'eto; Esuta wota uwe eze-nwanyi iya yee; bya atugbua je apfuru l'oma-unuphu ibe eze; mbu l'ataphu ulo aka eze anoduje. Teke ono be Eze no l'aba-eze iya l'eka ono woru iphu ghaa l'onu-oguzo. ² O tufuepho enya huma eze-nwanyi, bu Esuta aka o pfuru l'oma-unuphu; ehụ tsoo ya ntumatu. O woru mgboro-eze, e meru le mkpola-ododo, o pa l'eka machiaru iya; Esuta byarwuta bya edenyi mgboro-eze ono aka. ³ Noo ya; eze jia ya su: "?"

Bụ ụ́nụ; eze-nwanyị, bụ Esuta? ?Bụ ụ́nụ bẹ ọ́ dū ngu g'eze meeru ngu? O -beta ọ́ bụru ụ́ ọ́ mu kee alị-eze mu ẹbo nū ngu nanū; mu emeeru ngu iya.”

⁴ Esuta sụ: “Ọ -būru l'ọ́ dū eze ree; ụ́ ụ́be eze ụ́ lẹ́ Hamanu swinuru byaru mu lẹ́ nri ntanū-a; ụ́ unu bya eria nri, mu shiberu ụ́be eze.”

⁵ Eze zia ozi sū l'onye ya byaru ahūma ụ́ ọ́ bụakwaru Hamanu; k'ọ́phu ẹ́phe l'iya a-tūgbu je aza Esuta ẹnu. Ọ́ ya bụ; eze yẹ́le Hamanu tūgbua jeshiaru Esuta lẹ́ nri, o yeru pẹ́. ⁶ Ẹ́phe tūko ngunyaephō mẹ́; eze jikwa Esuta ọ́zo sū iya: “?Bụ ụ́nụ bụ mkpa ngu ọ́bu ụ́ ọ́ mu meeru ngu iya? Mbū; ?bụ ụ́nụ bẹ ọ́ dū ngu ụ́ mu meeru ngu? O betakpọ́ ọ́ bụru ụ́ ọ́ mu kee alị-eze mu ẹbo nū ngu nanū; mu emeeru ngu iya.”

⁷ Esuta sụ: “Iphe, bụ mkpa mu bya abūru iphe, ọ́ dū mu g'e meeru mu bụ: ⁸ Ọ́ -būru lẹ́ mu dū ụ́be eze l'obu; tẹ́me ọ́ dū ụ́be eze g'i meeru mu iphe, mu arwọ́ ngu; bẹ́ iphe, mu arwọ́ bụ ụ́ ụ́be eze ụ́ lẹ́ Hamanu byanūru mu lẹ́ nri, mu e-shiru unu echele. Teke unu byaeruphō echele; mu eyee ọ́nu l'ajị ono, ụ́be eze jiru mu ono.”

Hamanu achị idzu egbu Mọdekayi

⁹ Mbọku ono bẹ́ Hamanu gude ẹ́hu-utso teru ẹ́swa lashia. Obenu l'ọ́ hūmaeruphō Mọdekayi l'ọ́nu-ọ́guzo ibe eze; bya ahūma l'ọ́ tọ́ gbeshiduru agbeshi; ọ́phu o goshiduru l'ọ́okwabe iya ùbvù; ẹ́hu ghushiahaa Hamanu egbu ike. ¹⁰ O meshikpọ́ephō ike byabẹ́ ẹ́ka l'obu lashia; mbū Hamanu. Ọ́ larwua bya ezia; e je ekukọ́ ndu ọ́nyà iya pẹ́; waa nyee ya,

bụ Zèreshi. ¹¹ Ọ nọdu l'atatipihu phẹ wata aba abaa gẹ ya nweberu iphe; waa gẹ ya nwụta-beru unwu igwe; waa g'eze gude kwabẹ-beru iya ùbvù, ha shii; bya emee ya; ọ buru iya kachaa shii lẹ ndu eze meru ishi; waa ndu ejeru eze ozi. ¹² Ọ sụ: “Ọ kwa mbèdua kpoloko bụ onye eze-nwanyị, bụ Esuta sụru g'o tsoru eze byaru iya lẹ nri. Ọ yekwaru mu phọ lẹ nri gẹ mu tsoru eze echele. ¹³ Obenu l'iphemiphe ono te emeduru mu ẹhu-utso; eshinu ọobujeru; mu -ghatashia; mu ahuma onye Jiu phọ, bụ Mọdekayi l'ọnu-oguzo ibe eze.”

¹⁴ Nyee ya ono, bụ Zèreshi; yẹle ndu ọnyà iya phẹ ono g'ẹphe ha sụ iya: “Zia g'e je emetaru ngu oswebe, aaswịgbuje nemadzu; g'e mee ya g'eli iya dụ ukporo nkwo-eka labọ lẹ nkwo-eka iri. O -rwuepho l'utsu echele; l'i pfiaru eze g'a kputa Mọdekayi je aswị-gbua l'eli oswebe ono. Ọo ya bụ; g'iigude ẹhu-utso tsoru eze; unu ejeshia l'eka e yeru unu lẹ nri.”

Idzu ono dụ Hamanu ree shingushingu; ọ tųgbua je ezia; emee oswebe, aaswịgbuje nemadzu ọbu dobe.

6

Eze akwabẹ Mọdekayi ùbvù

¹ O be l'enyashi mbọku ono; ọphu mgbenya te ekwedu atụ eze; o zia g'e je ewotaru iya ẹkwo akọ iphe, e deru iphe, anwu l'alị-eze iya. A bya aguaru iya ya. ² L'ekwo ono bẹ a gutaru lẹ Mọdekayi gbajeru ama lẹ Bìgutana; yẹle Tereshi, bụ ndu-ozì eze, shi echeru eze oguzo ibe iya nche; chiru idzu g'ẹphe gbua eze, bụ

Kuzakuseşu. ³ Eze jĩa sụ: “?Bụ ùbvù gụnu bẹ a kwabejeru Mọdekayi mee g'a maru ẹpha iya lẹ k'iphe ono, o meru ono?”

Ndu ejeru eze ozi sụ: “Ọ tọ dukwa iphe, e meru iya.”

⁴ Eze jĩa sụ: “?Ọ duru onye nọ l'oma-unuphu ibe mu?”

Ọ bụru teke ono bẹ Hamanu abatakpoephọ l'oma-unuphu, nọ l'azụ ibe eze; gẹ ya pfiaru eze k'aswị-gbu Mọdekayi l'eli oswebe ono, ọ kwakọberu, aa-swị-gbu iya ono. ⁵ Ndu ozi iya sụ iya: “Ọ kwa Hamanu nọ l'oma-unuphu.”

Eze sụ g'e kua ya g'ọ bata.

⁶ Hamanu bataephọ; eze jĩa ya sụ: “?Bụkpoo gụnu bẹ ee-meru onye eze eme g'ọ kwabẹ ùbvù?”

Ọriri, gbatataru Hamanu l'obu teke ono bụ l'ọ tọ dudu onye ọzo, eze a-nọdu arị k'akwabẹ ùbvù, abudu yẹbedua.

⁷ Tọbudu iya bụ; Hamanu sụ eze: “Iphe, ee-meru onye ọ dū eze g'ọ kwabẹ ùbvù ⁸ bụkwa g'a chĩa uwe, eze yejewaru; l'a kpụta ịnya, eze gbajewaru; mbụ ịnya ọphu e kpuberu okpu-eze l'ishi. ⁹ G'a chĩa uwe ono; kpụta ịnya ono nū onye lanū lẹ ndu-ishi, a kachaa amaru ẹpha phẹ l'alị-eze ngu-a. G'e yee onye ono, eze eme g'ọ kwabẹ ùbvù ono uwe ono. G'onye ono nọdu l'eli ịnya ono g'e gude iya ngu-phẹkọta edupfu mkpukpu-a; araru iya ọha arara sụ: ‘Waa iphe, ee-mejeru onye eze eme g'ọ kwabẹ ùbvù baa-oo!’”

¹⁰ Eze sụ Hamanu: “Ngwa! Je achĩa uwe ono; waa ịnya ono je atuko g'i pfushiru ono meeru Mọdekayi, bụ onye Jiu, anọduje l'ọnu-oguzo ibe

eze. G'ò tọ dukwa iphe ono, i pfushiru ono me nanu, ii-mephodo!"

¹¹ Noo ya; Hamanu bya achita uwe ono; bya akputa inya pho. O woru uwe ono kpua Modekayi; bya edoberu iya inya ono; o nyikota nodu iya anoo l'eli okpurukpu; o duru iya kwaseru ngu-phikota angungu l'edupfu mkpukpu ono; ara iya arara asuje: "Waa iphe, ee-mejeru onye eze eme g'ò kwabe ubvu baa-oo!"

¹² E mechaa; Modekayi laphu azu l'onu-oguzo ibe eze. Obenu le Hamanu nyigobeerupho mekebe egwegwa; guru aphu vuru eka l'ishi lashia unuphu ibe iya. ¹³ O larwua je atuko iphe, nwukotaru nu kokotaru nyee ya, bu Zereshi; waa ndu ephe l'iya eshi onya g'ephe ha. Ndu akpo-zijeru iya uzo; waa nyee ya ono, bu Zereshi su iya: "O -buru eviya le Modekayi bu onye Jiu; mbu onye ono, iphe e-me ngu nu gbubewaru ishi l'eka o no ono; be o to dukwa iphe, i-du ike emebata iya. Oo ya be e shifutaje l'eka kponya ngu enya."

¹⁴ Ephe gudekwadu iphe ono l'eka epfu; ndu-ozu eze bya ekua ya. Ephe gude oso duru iya jeshia le nri ono, Esuta kwakoberu ono.

7

Aaswi-gbu Hamanu

¹ Tobudu iya bu; eze yele Hamanu jeshia ibe eze-nwanyi, bu Esuta g'ephe rigba nri. ² Ephe wataepho angu mee le mboku k'ebonono; eze jia ozo su: "Eze-nwanyi, bu Esuta; ?bu gunu bu mkpa ngu obu? Pfua ya ge mu meeru ngu iya."

?Bụ gunu bụ iphe ọbu, ọ dị ngu gę mu meeru ngu? O betakpọoru ọ bụru gę mu kee ali-eze mu ẹbo bę i rwọru mu; bę ee-mekwaru ngu iya.”

³ Eze-nwanyị, bụ Ẹsuta sụ iya: “Gube eze; iphe, mu arwọ ngu bụ: Ọ -buru lę mu dị ngu l'obu; tẹme ọ dukwa ngu phọ ree; jiko hanaa mu gę mu nọdu ndzụ. Tẹme l'i hafukwapho ndibe mu g'ęphe nọdu ndzụ; ọ kwa iya bụ iphe, ọ dị mu g'i meeru mu. ⁴ Noo kele mu lę ndibe mu bę e rewaru g'e gbushikọta l'ophu. Mbụ l'e rewaru anyi g'e mee g'anyi bụru mkpurupyata. Ọ -bụ l'e rekpọorunu anyi g'anyi bụru ohu mę mu te epfukwa opfu; kele ęgube iphe-ęhuka ono ta agbaduru g'e gude iya papfuta eze bya iya epfuchi nchi.”

⁵ Eze Kuzakusesu jia eze-nwanyị, bụ Ẹsuta sụ iya: “?Bụ onye bę ọ bụ? Denu nwoke, turu ama eme iphe, dị nno?”

⁶ Ẹsuta sụ: “Onye ọhogu anyi ọbu; bya aburu onye achi anyi lę njọ ọbu bukwa ęjo Hamanu-a!”

Ndzụ rwuta Hamanu l'iphu eze; yele eze-nwanyị. ⁷ Eze gude ęhu-ęghu gbęshi; paru męe ono haa; jeshia lę mgbabu ibe iya. Hamanu humaepho l'eze bę chibwaru l'ime obu iya l'oo-meghe nkiya; ọ tsukpaa l'azụ gę ya rwọo eze-nwanyị, bụ Ẹsuta g'a hakpọo ya nụ gę ya nọdu ndzụ.

⁸ Ọ buerupho teke Hamanu daru kpurumu l'iphu eze-nwanyị arwọ iya l'ęka ọ nọ anọo; dakobe oshi bę eze shiępho lę mgbabu phọ bụru phereketeke. Eze bua mkpu sụ: “?Ọ gbę emefuanu g'o gude eze-nwanyị jepfu l'atatiphu mu; l'ibe mu-a?”

Ọ buru epfuzeta, eze epfuzeta iya; e gude Hamanu kechia ya iphu. ⁹ Habona; onye lanu le ndu-ozii eze su: “O nwekwaru oswebe, aaswi-gbuje nemadzu, du ukporo nkwo-eka labo le nkwo-eka iri l’eli, Hamanu meru dobe l’ibe iya. Onye o meru iya doberu buru Modekayi; bu onye gbajeru ama ejo idzu pho, a chijeru gube eze pho; shi nno dzoo ndzu ngu-a.”

Eze su: “Unu je aswi-gbuja ya l’oswebe ono!”

¹⁰ Noo ya; e je eworu Hamanu swi-gbuja l’eli oswebe, aaswi-gbuje nemadzu, o shi mee doberu Modekayi ono. E mecha nno; obu jidata eze.

8

Ekemu, eze turu tu-doru ndu Jiu

¹ Mboku onokwapho be eze, bu Kuzakusesu woru ulo Hamanu, bu onye ohogu ndu Jiu nu eze-nwanyi, bu Esuta. Modekayi wata abya l’ataphu eze; noo kele Esuta koru eze g’ephe l’iya gude buru. ² Eze bya agbata echi-eka iya, o nataru Hamanu nu Modekayi. Esuta bya emee Modekayi onye eleta ulo, Hamanu shi nweru enya.

³ Esuta bya epfuru opfu yeru eze ozo; bya adaa kpurumu le mgboru okpa eze; raaha ekwa; wata iya arworwo g’o mebyinaa ejo idzu ono, Hamanu, onye shi l’eri Agagu chiru l’ehu ndu Jiu ono. ⁴ Eze ono woru mgboro-eze e meru le mpolo-ododo machiaru Esuta; o gbalihu bya apfuru iya l’ataphu. ⁵ O su: “O -buru l’o du gube eze ree; o -buru le mu du gube eze l’obu; teme i nodu arikwapho l’o iphe, pfuru oto; mu

bya adu ngu ree l'anya; g'eze tunaa ekemu dee ya edede; g'ọ to dukwa onye a-tu ama eme iphe ono, Hamanu nwa Hamedata, onye shi l'eri Agagu deru l'ekwo g'e mee ge ndu Jiu, bu l'iphe, bu ohamoha, nogbaa l'ali-eze ngu mgburugburu; buru mkpurupyata. ⁶ ?Denu ge mu e-shi tamia ya le nshi; nodu huma l'eka ejo-iphe abyapfuta ndibe mu? Mbua-a; ?denu ge mu e-shi tamia ya le nshi; nodu ele ndu nwuru mu nu enya; aka eeme g'ephe buru mkpurupyata?"

⁷ Eze Kuzakusesu su eze-nwanyi Esuta yele Mokedayi onye Jiu: "O kwa le Hamanu meru g'o gbushia ndu Jiu be mu gude wota ulo iya nu Esuta; bya asu g'e je aswi-gbua ya. ⁸ Nta-a bu g'unu gude epha eze tua ekemu ozo l'iswi ehu ndu Jiu; dee ya edede g'oo-du unu ree l'obu; wota echi-eka eze mee ya iphe-ohubama; noo kele o to dudu iphe, e deru woru echi-eka eze mee ya iphe-ohubama, duru onye bya ephugha iya nu."

⁹ Mboku ono gedegede be e yeru nemadzu; e je ekukota ndu edejeru eze ekwo. Mboku ono be onwa k'eto, bu iya bu onwa Sivanu du l'ukporo abali l'abali eto. A tuko ekemu, Mokedayi turu dekota l'ekwo g'a nu ndu Jiu; waa ndu no-chiru enya eze; waa ndu eze; waa ndu-ishi, nogbaa l'ohamoha ukporo ishii l'esaa ono, no l'ali-eze Kuzakusesu, a -gbu l'ali Indiya rwua l'ali Kushi. Ekemu ono g'o ha be e gude aka-ekwo ohamoha nonu dee; waa l'opfu-ali ndu nokota l'ali-eze ono. Ndu Jiu be e dekwaru iya pho nu l'opfu-ali phe; waa g'ephe egudeje ede ekwo nkephe. ¹⁰ O buru epha eze, bu Kuzakusesu be Mokedayi gude dee ekwo ono; bya eworu echi-eka eze mee

ya iphe-ohubama; woru iya nū ndu ezilajẹ ẹkwo-
ozi, ndu egudeje inya, agba ọso shii, a zufuta-
doru eze; eje ozi g'ẹphe zilaa.

¹¹ Ekemu ono, eze tūru ono; mee gẹ ndu Jiu,
bu lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu nweru ike; ẹphe
dzukọbeaha wata akwabẹru onwophe ẹnya.
K'ọphu bụ ọ -duru mkpukpu; ọzoo ohamoha,
dzukọberu g'ẹphe tsoo pẹ ọgu g'ẹphebe ndu
Jiu emee pẹ g'ẹphe buru mkpurupyata. G'ẹphe
atuko ẹphe l'unwanyi pẹ; yẹle unwegirima
pẹ gbushikota; kwaa iphe ndu ono l'okwata.

¹² Mboku, a tūru ọnu gẹ ndu Jiu mee iphe
ono l'iphe, bukpo ohamoha, nọ l'alì-eze Kuzakusẹsu;
bụ mboku, ọnwa k'iri l'ẹbo, bụ iya bụ
ọnwa Ada a-du l'abalì iri l'ẹto. ¹³ Ekemu ono
bẹ e ziru g'e dee ya l'ẹkwo keshikota l'ohamoha,
nọkota nū; bya atua ya; ọ buru ekemu g'e mee
ya gẹ ndu nonu nūmakota; k'ọphu ndu Jiu a-
kwakọbekwanu ẹka emelata ndu ohogu pẹ
mboku ono. ¹⁴ Eze tūa ekemu gẹ ndu ezilajẹ
ẹkwo-ozi iya; ndu agbagbaa l'inya ibe eze, bụ
inya, agba ọso shii; tūgbua teke ono teke ono je
ezikashia ozi ono. Ẹphe tūgbua je ezikashia ya.
E zikwaphọ ekemu ono lẹ Susa, bụ ishi mkpukpu
alì-eze Kuzakusẹsu.

¹⁵ Mọdekayi shi l'iphu eze fūtashia; o yewaa
uwe eze, du urwukpu-urwukpu; waa ọphu acha
ucha; yẹle okpu-eze, e gude mkpọla-ododo mee;
waa uwe kpowula-kpowula, e gude ọkpobe oghu
ọchaa kpaa. Ndu bu lẹ Susa tūshia ọzu ẹhu-
utso teahaa ẹswa. ¹⁶ Ẹhu nọdu atso ndu Jiu;
ẹphe nọdu ete ẹswa; mbụ ẹhu nọdu atso pẹ
ntumatu; a nọdu akwabẹkwa pẹ phọ ùbvù.

17 Iphe, bu ọhamoha, nonu; waa mkpukpu le mkpukpu, nokota nu, a nataru ekemu ono, eze turu ono be ndu Jiu, bukota iya nu tekotaru eswa; ehu nodu atso phe utso. Mboku ono buru phe eswe obo-iphe waa eswe ehu-utso. Igwerigwe ndu ohozo bya aburu ndu Jiu; kele ephe atsu ndu Jiu ebvu.

9

Ndu Jiu alwu-kpe ndu ohogu phe

¹ Onwa k'iri l'ebo, bu iya bu onwa Ada; bya adu l'ujiku iri l'eto, bu iya bu mboku, ee-me iphe ono, eze turu l'ekemu ono. Mboku ono bu mboku, ndu ohogu ndu Jiu shi arị k'akapyabe ndu Jiu. Obenu l'o mechaaru gha igharaphu; ndu Jiu kapyabe ndu ephe du ashi. ² Ndu Jiu dzukobekota le mkpukpu, ephe bukota g'ọ ha; l'ohamoha, eze Kuzakusesu bu ishi phe g'ọ hakota; g'ephe tsoo ndu achi phe okpa akpohu ogo; ophu o dudu onye duru ike kpafu phe l'iphu; noo kele ndiphe l'ophu atsukota phe ebvu. ³ Ndu-ishi l'ohamoha ono l'ophu; me ndu no-chiru enya eze; me ndu-ishi oha; me ndu ejeru eze ozi; yekotaru ndu Jiu aka; kele ephe atsu Modekayi ebvu. ⁴ A kabaa amaru Modekayi l'ibe eze; teme udu iya ngadzuru ohamoha ono, nokota nu ono g'ephe ha. Teme o nodu akakwapho enweru okpehu eje.

⁵ Ndu Jiu gude ogu-echi gbushikota ndu ohogu phe g'ephe ha; mee phe g'ephe buru mkpurupyata. Ephe woerupho ndu kporu phe ashi mee g'ọ du phe ree.

⁶ Lẹ Susa bụ ishi mkpụkpu alị-eze ono bẹ ndu Jiu gburu ụnu ụmadzu l'ụkporo ụmadzu ise. ⁷ Ẹphe gbukwarupho Pashandata; waa Dalufonu; waa Asupata; ⁸ waa Porata; waa Adalaya; waa Aridata; ⁹ waa Pamashuta; waa Arisayi; waa Aridayi; waa Vayizata. ¹⁰ Ẹphe n'iri bụ ụnwu Hamanu nwa Hamedata, bụ onye ọhogu ndu Jiu. Ọle ẹphe ta akwaduru iphe pẹ l'okwata.

¹¹ Mbọku ono gēdegede bẹ e jeru edooru eze ụmadzu ole, e gburu lẹ Susa, bụ ishi mkpụkpu alị-eze ono. ¹² Eze sụ eze-nwanyị bụ Ẹsuta: “Ndu Jiu gbuakwaru ụnu ụmadzu l'ụkporo ụmadzu ise; waa ụnwu Hamanu ẹphe n'iri; l'ishi mkpụkpu alị-eze mu-a, bụ Susa. ? Bụ onye maru iphe, ẹphe meru l'ọhamoha ndu ọphuu? ?Bụ gụnu bụ mkpa ngu; gẹ mu meeru ngu iya? Mbụ-a; ?bụ gụnu bẹ ọ dū ngu gẹ mu meeru ngu? Pfuaru mu iya; g'e meeru ngu iya.”

¹³ Ẹsuta sụ iya: “Ọ -buru l'ọ dū gube eze ree; jiko nūnu ndu Jiu, nọ lẹ Susa ike g'ẹphe woru iphe, eze tūru l'ekemu g'e mee ntanū mefua echele; waa g'ẹphe je ekobe ụnwu Hamanu ẹphe n'iri l'eli oswebe, aaswi-gbuje nemadzu.” ¹⁴ Ọo ya bụ; eze tūa ekemu g'e mee ya nno. E woru ekemu ono zia lẹ Susa; a pata ụnwu Hamanu ẹphe n'iri je ekobe l'eli oswebe. ¹⁵ Ndu Jiu, nọ lẹ Susa dzukọbe lẹ mbọku, ọnwa Ada dū l'abalị iri l'eno. Ẹphe gbua unwoke ụkporo iri l'ise lẹ Susa; obenu l'ẹphe ta akwataduru iphe pẹ l'okwata.

¹⁶ Ndu Jiu, phọduru nū, bụ ndu ono, bukọta l'ọhamoha ọphu, nọkota l'alị-eze Kuzakusesu bẹ dzukọbekwarupho g'ẹphe dzọta ishi onwophe;

shi nno tuta nwa unme; ophu o dudu iphe ndu ohogu phe mebaaru phe. Ndu ephe gburu du ukporo unu tete l'unu esaa l'ukporo iri; ole ephe ta akwataduru iphe phe l'okwata. ¹⁷ Iphe-a nwuru mboku, onwa Ada du l'abali k'iri l'eto; o be le mboku k'iri l'eno; ephe tuta unme. Ephe woru mboku ono mee eswe obo-iphe; waa eswe ehutu. ¹⁸ Obenu le ndu Jiu, no le Susa dzukoberu mboku, onwa Ada du l'abali iri l'eto; waa k'iri l'eno; o be le mboku k'iri l'ise; ephe tuta unme; mee ya eswe obo-iphe; yee eswe ehutu. ¹⁹ Oo iphe ono meru iphe, ndu Jiu, bu l'ime nwa mkpukpu woru mboku, onwa Ada du l'abali iri l'eno dobe o buru eswe obo-iphe; yee eswe ehutu; waa mboku, onyenonu eshije nri je anu nwibe iya.

Obo-Purimu

²⁰ Modekayi tuko iphemiphe ono, nwuru nu ono dekota l'ekwo. O deru ekwo-ozu nu ndu Jiu, bukota l'ohamoha, nogbaa l'ali-eze Kuzakusesu g'o ha; ndu bu uzanya; me ndu bu ntse; ²¹ su phe: Aphagapha le mboku, onwa Ada du l'abali iri l'eno; waa k'iri l'ise g'ephe noduje boo obo-iphe; ²² ke mboku ono, ndu Jiu kabeta tuta nwa unme alwu ugu ephe le ndu ohogu phe; bya aburu onwa, aphu phe gbanweru buru ehutu; ekwa phe gbanwee buru obo-iphe. O deru phe ekwo su g'ephe dobe eswe mboku ono eswe obo-iphe; yee eswe ehutu; waa mboku, ephe e-shije nri je anu nwibe phe; waa mboku, ephe e-mejeru ndu adudu g'o du phe iphe-oma. ²³ Oo ya bu; ndu Jiu kweta iphe, Modekayi deru phe l'ekwo

sụ g'ẹphe meje; mbụ g'ẹphe boje ọbo-iphe ono, ẹphe watawaru ono. ²⁴ Noo kele Hamanu nwa Hamedata, onye shi l'eri Agagu, bụ onye ọhogu ndu Jiu g'ẹphe ha bẹ chijeru idzu g'oo-shi mee gẹ ndu Jiu bụru mkpurupyata; bya atụwa “puru”, bụ iya bụ ido; gude maru mbọku, ee-gwe pẹ arakabya g'ẹphe bụru mkpurupyata. ²⁵ Obenu teke ẹjo idzu ono rwuru eze nchi; ọ tụa ekemu dee ya l'ẹkwo g'e wota iphe ono, Hamanu shi chĩa doberu ndu Jiu ono; mee Hamanu l'onwiya. G'e wota ẹphe l'unwu iya je ekobe l'eli oswebe, aaswi-gbuje nemadzu.

²⁶ Ọ bụru iphe ono meru g'o gude e kua mbọku labọ ono “Purimu.” Ẹka opfu ono shi bụ l'akpuru-opfu, bụ “puru.” Ọ bụru shita l'iphe ono, e deru l'ẹkwo-ozu ono; waa l'iphe, ẹphe humakotaru, nwuru pẹ nụ ono; ²⁷ bẹ ndu Jiu meru iya; ọ bụru omelali, duru pẹ nụ; k'ọphu ẹphebedua; waa oshilokpa pẹ; waa ndu lwapfutaru pẹ nụ e-dobeje ujiku ẹbo ono iche g'e deru iya l'ẹkwo nụ pẹ; ẹme ẹphe nọdu emeje iya teke a sụru g'ẹphe meje iya. ²⁸ Gẹ ndu unuphu, nonu; mẹ mkpukpu, nonu; waa ọhamoha, nonu nyatajẹ mbọku ono dobe iya iche; e -shi l'ọgbo sweru ọgbo. Gẹ ndu Jiu ta azọhajokwa abọ ọbo-iphe ono; ọphu oshilokpa pẹ azọhakwa eswe mbọku ono.

²⁹ Tọbudu iya bụ; eze-nwanyi, bụ Esuta nwada Abihelu; yẹle Mọdekayi onye Jiu bya edee ẹkwo k'ẹbo, meru gẹ k'ọbo-iphe purimu kabaa esihu ike. ³⁰ Ẹphe dee ẹkwo-ozu ono nụkota ndu Jiu, bukọta l'ọhamoha ukporo ishii l'ẹsaa, nọgbaa l'alị-eze Kuzakusesu. L'ẹkwo-ozu

ono be ephe pfuru phe opfu oma; bya akaru phe ge ndzu ba agushi phe; ³¹ g'ephe boje obo-iphē purimu teke gbarū iya nū, bu iphe, Mōdekayi onye Jiu; waa eze-nwanyī, bu Esuta tūru phe ekemu; bukwarupho g'ephebedua yele awa phe dobewaru eswe aswi egu; yee k'agu aphu. ³² Ekemu, Esuta tūru mee; ekemu k'obo-iphē purimu kabaa eshihu ike; e woru iya dee l'ekwo.

10

Mōdekayi akabaa ajata enya eje

¹ Eze Kuzakuse su bya atua ekemu ge ndu bukota l'ali-eze iya g'o ha je akpaa le ndu bukube eze-enyimu tuje akiriko nu iya. ² Iphemiphe, o mekotaru gude goshi g'okpehu iya habe shii; wakwapho g'o meru ge Mōdekayi buru onye paru eka be e dekotaru l'ekwo ako iphe, meru l'ali ndu Peshiya; waa ndu Midiya. ³ Mōdekayi onye Jiu buru iya no-tsotaru eze Kuzakuse su l'okwa; buru onye paru eka l'ehu ndu Jiu; teme o du igwerigwe ndu Jiu, bu unwunna iya l'obu. O nodu anoduje eme iphe, a-duru ndu Jiu ibe iya le ree; bya anoduje epfu iphe, e-me g'ehu du phe guu.

Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d